

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut 1000 €	TA 2025	MUUTOS	MTA 2025	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2025	TP 2024
Toimintatuotot	3 665		3 665	1 490	-2 175	40,7 %	3 439	3 350
Myyntituotot	1 834		1 834	544	-1 290	29,6 %	1 628	1 340
Maksutuotot	900		900	480	-420	53,4 %	980	941
Tuet ja avustukset	872		872	434	-438	49,8 %	772	995
Muut toimintatuotot	59		59	33	-26	55,4 %	59	74
Valmistus omaan käyttöön								
Toimintakulut	-58 572		-58 572	-30 227	28 345	51,6 %	-58 411	-55 536
Henkilöstökulut	-30 223		-30 223	-16 316	13 906	54,0 %	-30 298	-28 690
Palvelujen ostot	-10 135		-10 135	-4 944	5 191	48,8 %	-10 218	-10 341
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 071		-1 071	-577	494	53,9 %	-1 072	-966
Avustukset	-2 653		-2 653	-1 161	1 492	43,7 %	-2 333	-2 305
Muut toimintakulut	-14 491		-14 491	-7 229	7 262	49,9 %	-14 491	-13 234
Toimintakate	-54 907		-54 907	-28 736	26 170	52,3 %	-54 972	-52 187
Vuosikate	-54 907		-54 907	-28 736	26 170	52,3 %	-54 972	-52 187
Poistot ja arvonalentumiset	-339		-339	-166	173	49,1 %	-339	-329
Poistot ja arvonal.	-339		-339	-166	173	49,1 %	-339	-329
Tilikauden tulos	-55 246		-55 246	-28 903	26 343	52,3 %	-55 311	-52 515
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-55 246		-55 246	-28 903	26 343	52,3 %	-55 311	-52 515

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella toimii kaksi lautakuntaa. Sivistyslautakunta ohjaa palvelutuotannossa palvelualueen hallintoa, varhaiskasvatus- ja opetuspalveluita. Hyvinvointilautakunta ohjaa palvelutuotannossa elinikäisen oppimisen palveluita sekä nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointipalveluita.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella edistetään tasa-arvoisesti kuntalaisten varhaiskasvatusta, opetusta, sivistystä, osaamista, vapaa-aikaa ja hyvinvointia. Palvelut on tuotettu asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja turvallisessa toimintaympäristössä.

Palvelualueen kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet on johdettu kunnan hyvinvointisuunnitelmasta. Keskeisimmät tavoitteet ja niihin liittyvät palvelualueen toimenpiteet ovat esitetty erillisessä liitteessä sekä tulosalueiden palvelusuunnitelmissa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat

Sivistyksen yhteiset

Sivistyksen yhteisten tulosalue on hoitanut hyvinvointipäällikön rekrytoinnin alkuvuodesta 2025. Vuoden 2025 tilinpäätöksen materiaalit valmisteltiin hyvinvointilautakunnan ja sivistyslautakunnan päätettäväksi tammi- ja helmikuun kokouksiin. Samalla lautakunnille annettiin hanketoiminnan tilannekatsaus vuoden 2024 hanketoiminnasta.

Sivistyksen ja yhteisten palvelualueella on tehty yhdessä henkilöstöhallinnon kanssa valmistelutyötä tasopalkkausmalliin siirtymisestä syyskuun loppuun mennessä. Tasopalkkaan siirtyminen tapahtuu KTVES-sopimuksen ja OVTES-sopimuksen G-liitteen työntekijöillä saman aikaisesti koko maassa. Palvelualueella on toteutettu myös kuluvan valtuustokauden kuntastrategian arviointi, johon osallistuivat esihenkilöt.

Sivistysjohtaja nimitti Mäntsälän keskustan alueen kouluverkkoselvitystä valmistelevaan projekti-ryhmän alkuvuodesta 2025. Projektiryhmä sai kouluverkkoselvityksen taustatyön valmiiksi touku-kuussa 2025. Sivistyslautakunta päätti kouluverkkoselvityksen lapsivaikutusten arviointien teosta kesäkuussa 2025.

Palvelualueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koonti työstettiin kesäkuussa 2025. Osana riskien hallintaa sivistysjohtaja tilasi Vertikal Oy:ltä selvityksen yksityisen varhaiskasvatuksen järjestämisestä Mäntsälässä. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen valtionosuustiedot ilmoitettiin ja varmistettiin talousosaston kanssa, että toiminnan ja talouden tilastoon ilmoitetut tiedot ovat yhtäläiset palvelualueelta ilmoitettujen suoritettietojen kanssa.

Vuoden 2026 talousarvion valmistelun alkoi huhtikuussa 2025. Kevään aikana tehtiin henkilöstöbudjetointi ja pyydettiin tulosalueilta toimintaa ja investointeja koskevat esitykset seuraavan vuoden talousarvioon. Kesäkuun sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen talousarvion kehysesitys oli pääsääntöisesti valmis. Kesäkuussa valmisteltiin vuoden 2025 talousarvion toista osavuositarkastusta hyvinvointilautakunnan ja sivistyslautakunnan elokuun kokouksiin.

Huhti-toukokuussa tehtiin sivistys- ja hyvinvointialueella arviointiin 2021–2025 valtuustokauden strategiatyöskentelyä, joka oli myös valmistautumista uuden valtuustokauden strategiatyöskentelyyn. Kesäkuussa sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen johtoryhmä teki kunnanjohtoryhmän taustamateriaaliin pohjautuvaa palvelualueen alustavaa strategiatyöskentelyä ja valmistautumista kunnanvaltuuston strategiatyön tukemiseen.

Taloudellisesti osavuositarkastus II/2025 tilinpäätösennusteen mukainen tulosalueen toteuma suhteessa talousarvioon näyttää toteutuvan vuonna 2025 talousarvion mukaisesti.

Opetuspalvelut

Opetuksen tulosalueella on aloitettu keskustan alueen kouluverkkoselvitystyö. Selvityksessä on huomioitu keskustan alueen oppilasmäärän kehitys ja toiminnalliset tarpeet. Keskeisimpiä ratkaistavia asioita ovat Myllymäki-Ehnroos yhtenäiskoulun vuosiluokkien 1–6 opetustilat, vammaisopetuksen ja vaativan erityisopetuksen tilaratkaisut. Selvitys jatkuu lapsivaikutusten ennakoarvioinnilla elokuussa. Selvityksen osallisuussuunnitelmasta päätetään lautakunnassa 26.8.2025. Esitys keskustan alueen kouluverkkoselvityksestä tuodaan lautakunta käsittelemään 28.10.2025

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

Oppilasmäärä koko kunnassa on laskeva. Oppilasmäärien kehitystä koko kunnan alueella on tarkasteltu osana keskustan kouluverkkoselvitystä. Opetusryhmien määrä vuosiluokkien 1–6 opetuksessa on tällä hetkellä 87, kun se lukuvuonna 2030–2031 on 65. Opetusryhmien määrä vuosiluokilla 7–9 on 42 ja lukuvuonna 2030–2031 ryhmämäärä on 36. Ryhmien määräennuste perustuu tällä hetkellä Mäntsälässä asuvien lasten määrään. Oppilasmäärän lasku aiheuttaa voimakasta sopeuttamisen tarvetta.

Oppilasmäärän väheneminen kohdistaa painetta lähivuosina henkilöstön tehtävien uudelleen järjestelyyn ja henkilöstömäärän optimoimiseen. Lukuvuoden 2025–2026 osalta vuosiluokkien 1–6 ryhmien määrää on vähennetty 5 ryhmällä. Luokkakoot pysyvät kohtuullisina. Oppimisen tuen puolelle on kohdennettu lisäresursseja.

Oppimisen tuen lakiuudistuksen osalta valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet on hyväksytty ja paikallinen opetussuunnitelma hyväksyttiin lautakunnassa 10.6.2025. Lakiuudistuksen myötä kunnilla on varattu lisärahoitusta valtionosuuksien kautta lakiuudistuksen toteutukseen. Opetuspalveluiden esityksestä sivistyslautakunta hyväksyi kuuden lisäopettajavakan sin perustamisen oppimisen tuen toteuttamiseen. Tämä tarkoittaa 130 650 euron lisäkulua vuodelle 2025.

Opetussuunnitelman osalta sivistyslautakunta hyväksyi tuntijaon muutoksen 1.8.2025 alkaen suomen kielen ja matematiikan tuntien osalta. Vuosiluokalla 1 lisätä yksi vuosiviikkotunti äidinkielen ja kirjallisuuden opiskeluun. Vuosiluokalla 2 lisätään yksi vuosiviikkotunti matematiikan opiskeluun. Vuosiluokalle 3 ei vuosiviikkotuntilisäyksiä tule, koska Mäntsälän paikallisessa opetussuunnitelmassa on valtakunnalliseen minimiintuntimäärään lisätty 3. luokalle 1 vuosiviikkotunti äidinkielen ja kirjallisuuden opiskeluun. Kokonaisuus aiheuttaa pysyvän kulun 24:sta viikkotunnista kuntatasoisesti eli noin yhden luokanopettajan henkilötyövuoden verran. B1-kielen vuosiviikkotuntimäärää lisättiin valtakunnallisesti ja pysyvästi vuonna 2024.

Teemme kiusaamisen väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi systemaattista työtä. Kevään 2025 alusta toukokuun loppuun mennessä hyvinvointi- ja osallisuuspedagogi tavoittaa 698 oppilasta, 119 opettajaa ja 34 eri ryhmää tunnetaitotyöpajan merkeissä. K0-toiminta on käynnistynyt viikolla 11. K0-toiminta on opetuspalveluiden ja nuorisotyön yhteinen ja Aseman lapset ry:n luotsaama pitkittyneisiin ja monisyisiin kiusaamistilanteisiin kohdennettu monialainen tuki. Poliisi on ollut 3.4. rehtorikokouksessa esittelemässä poliisin ja koulun yhteistyömallia. Rehtorit käyvät materiaalit läpi omalla koulullaan (lainvastaisiin tekoihin puuttumisen ohjeistus). Mäntsälän koulujen 4–9-luokkalaisten vierailut nuorisotiloissa ja tutustuminen nuorisotyöntekijöihin on jatkunut kevään aikana. Someturvan käyttö opetuspalveluissa jatkuu. KiVa-koulukyselyt on toteutettu kouluilla kevään loppuun mennessä. Koulukohtainen yhteenveto esitellään syyskuun lautakunnassa ja kouluilla suunnitellaan tulosten pohjalta toimenpiteet tälle lukuvuodelle. Aseman lapset ry on toteuttanut opetushenkilöstölle Nuorten konfliktit, kiusaaminen ja kouluväkivalta: puuttuminen ja selvittäminen -koulutuksen 6.8.2025.

Harrastamisen Mäntsälän mallia ja koulujen kerhotoimintaa aletaan koordinoida yhtenäisenä kokonaisuutena. Tavoitteena saada kouluille oppilaiden näkökulmasta monipuolista kerho- ja harrastetoimintaa.

Lakimuutos järjestyssääntöjen päivittämisestä mobiililaitteiden käytön osalta on viety koulujen järjestyssääntöihin. Järjestyssäännöt hyväksytään lautakunnan kokouksessa 23.9.2025.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

Mäntsälässä koulupolon aloitti 221 ekaluokkalaista (2024: 234). Yhteensä perusopetuksessa on oppilaita 2366 (2024: 2461). Lukion aloitti 97 opiskelijaa (2024: 120). Yhteensä lukiossa on opiskelijoita 305 (2024: 300). Lukiossa alkoi lautakunnassa 10.6.2025 hyväksytty suuntautumisvaihtoehto Talous ja sijoittaminen.

Osavuosikatsaus II/2025 yhteydessä laadittu opetuspalveluiden ennuste on pääsääntöisesti talousarvion mukainen. Tulojen osalta muutosta talousarvioon 2025 nähden tulee Keusoten maksamasta, Hepolan koulussa tarjottavasta aamu- ja iltapäivähoidosta. Talousarviossa 2025 on arvioitu Keusotelta saatavan maksutuoton määräksi noin 362 000 euroa. Kevään aikana tarkentuneen ennusteen mukaan vuodelle 2025 on odotettavissa noin 210 000 euron maksutuottoa, jolloin tuottoihin on odotettavissa noin 152 400 euron lasku. Ennusteeseen tehtävä muutos johtuu pääosaltaan ennusteen tarkentumisesta vuosien 2023 ja 2024 tilinpäätöksien toteuman perusteella. Tämä muutos on esitetty osavuosikatsaus I/2025 yhteydessä ja nyt osavuosikatsauksen II/2025 yhteydessä esitetään lautakunnalle määrärahamuutosta tuloarvion laskuun (152 000 euroa).

Osavuosikatsaus II/2025 yhteydessä tarkentuneen kesäkuun ennusteen perusteella tulee huomioida myös opetuspalveluiden henkilöstökuluissa oleva kustannuspaine. Kesäkuun ennusteen perusteella opetuspalveluiden henkilöstökulut ovat noin 100 000 euroa suuremmat kuin talousarviossa 2025. Tämä pohjautuu syyslukukauden 2025 alussa tapahtuvaan oppimisen tuen kokonaisuudistukseen, jonka vaikutukset on arvioitu vuoden 2025 osalta noin 130 650 euron suuruisiksi. Lisäksi kotikuntakorvaustulojen ja -menojen osalta on pientä kustannuspainetta vuodelle 2025. Osavuosikatsauksen I/2025 ennusteessa kasvatettiin kotikuntakorvausmenojen osuutta noin 72 000 eurolla. Sama menolisäys on huomioitu myös osavuosikatsauksen II/2025 ennusteessa. Mahdolliset talousarviomuutokset menoihin tullaan tekemään osavuosikatsauksen III/2025 yhteydessä laadittavassa tarkennetussa ennusteessa.

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalveluissa vuoden alussa käyttöön otettu Kansallisen arviointikeskuksen (Karvi) Valssi laadunarviointi menetelmä on edennyt viimeisiin vaiheisiin henkilöstön ja lasten vuorovaikutuksen arvioinnin osalta. Päiväkodit ovat luoneet arvioinnin pohjalta kehittämistavoitteet henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen kehittämiseksi. Kehittämistyö alkaa syksyllä jokaisessa yksikössä.

Haastavat tilanteet ovat hieman lisääntyneet varhaiskasvatuksessa kuluvan toimikauden aikana. Haasteisiin on pyritty vastaamaan lisäämällä toimintaa tukevia koulutuksia. Konsultoivat varhaiskasvatuksen erityisopettajat kävivät Eduhousen järjestämän puhejudo koulutuksen ja päiväkodin johtajille järjestettiin tunnejohtamisen koulutus. Tekoälyä on käytetty varhaiskasvatuksessa mm. toiminnan suunnitteluun räätälöidyllä Elina Education tekoälysovelluksella ja kunnan tekoälysankari koulutukseen osallistui hyvä joukko hallinnosta ja päiväkodin johtajista.

Esiopetussuunnitelman perusteet uudistuvat perusopetuslain muutoksen myötä ja suunnitelmaa ovat kommentoineet niin henkilöstö, asiakkaat kuin sidosryhmätkin. Mäntsälän kunnan esiopetuksen opetussuunnitelma hyväksyttiin lautakunnassa ja sen jalkauttaminen henkilöstölle on jo alkanut ja jatkuu syksyllä.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

Sairauspoissaolojen vähentämisprojektin osalta keskityttiin päiväkotien siivoukseen ja luotiin yhteiset linjaukset siivoukselle. Uutta ohjeistusta esitellään henkilöstölle elokuussa. Päiväkodeissa jatketaan keskustelua lasten ja henkilöstön käsien pesun käytännöistä sekä tarkennetaan prosesseja lelujen pesemiseksi riittävän useasti.

Henkilöstön rekrytoinnissa oli selviä haasteita ja uusia kelpoisia opettajia saatiin vain muutama. Tämä haaste viivästytti syksyn ryhmien muodostamista henkilöstön osalta. Rekrytointien tuloksessa oli merkittävä ero edelliseen vuoteen, jolloin paikkojen mainostamiseen oli käytössä nykyistä vuotta enemmän rahaa. Varhaiskasvatuksen suurimmat riskit ovat henkilöstön huono saatavuus, henkilöstön sairastumiset sekä yksityisten päiväkotien toimintaedellytysten heikkeneminen. Yksityisiin toimiin toimintaedellytyksiin ovat vaikuttaneet henkilöstön heikko saatavuus, lasten väheneminen sekä yleinen hintojen ja palkkojen nousut. Riskin toteutuessa asiakaspaine suuntautuu kunnalliseen varhaiskasvatukseen nopealla aikataululla. Osana riskienhallintaa nostetaan yksityisen hoidon tuen kuntalisää 6% 1.8.2025 alkaen.

Varhaiskasvatuksessa on valmistauduttu rakennemuutokseen syksyllä 2025, kun kolme uutta apulaisjohtajaa aloittaa työnsä. Lisäksi useampi ryhmä saa tulevan lain mitoituksen mukaisen varhaiskasvatuksen sosionomin ryhmäänsä. Näitä muutoksia on käyty läpi johtajien ja kyseistä henkilöiden yhteisissä palaverissa, joita jatketaan syksyllä.

Varhaiskasvatuksessa on käynnissä tasa-arvohanke, jolla on palkattu kaksi avustajaa päiväkotiryhmiin. Muut avustajat, noin 14, on palkattu henkilöstöbudjetista. Digitaalisten taitojen tukemisen hanke edistyy suunnitelmallisesti digitsempparin avulla, joka kiersi kouluttamassa henkilöstöä kevään aikana noin 50 päiväkotikäynnillä. Laadunarviointi hankkeen avulla on saatu tukea Valssi prosessin läpi viemiseksi. Digitsemppari teki kevään ajan puoliksi digihanketta ja puoliksi laadunarviointi hanketta.

Osavuositarkastus II/2025 yhteydessä laadittu, kesäkuun toteumiin perustuva varhaiskasvatuspalveluiden ennuste on pääsääntöisesti talousarvion mukainen. Lasten kotihoidon tuen ja kuntalisan avustusmenon arviota on pienennetty talousarvion 2025 1 120 000 eurosta ennusteeseen 2025 800 000 euroon. 320 000 euron menoarvion lasku kohdistuu lasten kotihoidon tuen osuuteen. Mahdolliset talousarviomuutokset tullaan tekemään osavuositarkastuksen III/2025 yhteydessä laadittavassa tarkennetussa ennusteessa.

Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointipalvelut

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluiden vastaavan tehtävässä on tapahtunut henkilöstövaihdos esihenkilöasemassa 04/25, ja sijaisuus jatkuu 8/26 saakka.

Toukokuussa vapaa-aikapalvelut olivat vahvasti esillä Mitä ihmettä? -tapahtumassa ja kohtasi arviolta n. 250 kuntalaista eri toiminnoillaan tapahtuman aikana. Mitä ihmettä? -tapahtuman ja koulujen päättäjäispäivän jalkautuminen toteutui vapaaehtoisten yhteistyökumppaneiden kanssa erittäin hyvin. Liikuntapalveluiden järjestämä Ikä-ihmisten Iloinen liikuntapäivä keräsi jälleen ison joukon innokkaita liikkujia, vapaaehtoisia ja järjestöjä liikkumaan ja esittelemään toimintojaan.

Perusnuorisotyön tilastot näyttävät pientä kasvua alkuvuoteen verrattuna. Hyökännummen koululla järjestetty päiväleiri (2 viikkoa) saavutti 1-3-luokkalaisia lapsia. Tätä konseptia pitää muuttaa ja kehittää, jotta se palvelisi enemmän perusnuorisotyön kohderyhmää (3-6...7-9-luokkalaisia).

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

Perusnuorisotyö, kouluvalmentajat ja koulumentorit järjestivät yhteistyössä kesäkuun aikana keskustan alueella, Sälinkäällä ja Hirvihaarassa matalankynnyksen kesätoimintoja. Saavutettavuus oli keskustan alueelle melko hyvä, Sälinkäällä kohdattiin muutama nuori, mutta Hirvihaarassa paikalle ei saapunut yhtään nuorta. Kesäajan toimintoja tulee kehittää ja markkinointia lisätä ja kohdentaa.

Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä on noussut hieman. Asiakkuuksien haastavat elämäntilanteet ovat vaatineet erityistä panostusta työn suorittamisen laatuun. Etsivän nuorisotyön laatukriteeristö on laadittu 6/25. Etelä-Suomen aluetapaamisessa (INTO Ry) Mäntsälä sai erityiskiitosta nuorten osallisuuden vahvistamisesta, mistä esimerkkinä vertaisohjaaja-malli sekä Genesis Ry –lautapeliyhdistyksen syntyminen.

Startti-valmennuksen asiakasmäärät ovat pysyneet ennallaan. Sosiaalisen vahvistamisen SOVARI –mittarin perusteella toiminnan merkitys, laatu ja saavutettavuus on edelleen valtakunnallista tasoa korkeampi. Seuraavalle toimintakaudelle 8/26 - 7/27 on ESAVI:lta saatu myönteinen rahoituspäätös.

Erityisnuorisotyössä K0-toiminnan koordinoitua ja toimintamallia kehitetään edelleen vastaamaan tarpeeseen.

Liikuttavan hyvä arki Mäntsälässä -hanke on edennyt suunnitelmallisesti ja hankeen tavoitteiden mukaisesti. Toiminta on sijoittunut perheliikunnan ja lasten liikkumisen edistämiseen yhteistyössä varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa. Hankeen myötä mahdollistetaan omaehtoista uimataidon kehittämistä jakamalla lapsiperheille uimalippuja Rajamäen uimahalliin. Hanke on vahvasti osana liikuntapalveluiden monipuolista palvelutarjontaa. +65-vuotiaiden miesten syrjäytymisen ehkäisevä liikunnallinen ryhmä aloittaa toimintansa syyskaudella 25. Ryhmän asiakasohjaavuutta on toteutettu yhteistyössä senioriohjaajan kanssa hänen kontaktiverkostonsa kautta.

Liikuntapalveluiden osallistujamäärät ovat pysyneet samana alkuvuoteen nähden. Toiminta on vuosikellon mukaista. Palvelut ovat hyvin kysyttyjä ja aktiiviset osallistujat ovat kokeneet palvelut erittäin merkityksellisinä. Toiminnot sivukylillä ovat keränneet hyvin alueiden asukkaita toimintoihin mukaan.

Vapaa-aikapalveluiden sisäinen yhteistyö on lisääntynyt. Nuorten aikuisten ryhmille liikuntapalvelut on järjestänyt kuntosali- ja HUR-salin ohjauksia. Ohjausten myötä moni nuori on hakenut itselleen salikortin ja aloittanut omatoimisen harrastuksen.

Kunnan liikuntapalveluiden yhteydessä on HUR-kuntosali, joka on varusteltu paineilmalaitteilla. Tämä kuntosali soveltuu erityisen hyvin aloittelijoille, ikääntyneille ja kuntoutujille. HUR-laitteet hankittiin uudisinvestointina suunnitelman mukaisesti keväällä 2025. HUR-kuntosali on käytössä kellon ajasta riippumatta eläkeläiskortilla.

Hyvinvointialueen ja alueen kuntien välinen liikkumis- ja elintapaohjauksen sopimus on valmistunut ja allekirjoitettavana 15.8.2025 mennessä.

Syksyn eläkeläisten uimahallikuljetukset toteutetaan suunnitelman mukaisesti, vaikka kuljetuskustannukset ylittävätkin suunnitellun tason. Ylitys katetaan palvelualueetasolla muualta säästyvistä varoista. Lasten ja nuorten uinninopetus on toteutettu suunnitellusti.

Kansalaisopisto

Kansalaisopistossa oli kevätlukukaudella yhteensä 1524 netto-opiskelijaa. Kurssimaksutuottoja oli tammi-kesäkuussa 88 876 €. Tästä summasta osa on syksyille kohdistuvia kurssimaksutuloja, koska osa kesäkuussa ilmoittautuneista ovat jo maksaneet kurssimaksunsa lukuvuodelle 2025-2026. Keväällä suosituimpia kursseja olivat liikuntakurssit, hygieniapassikoulutus, taidenäyttelyretki Malvaan ja Nepsy- luento. Jumppamaratonille osallistui 52 opiskelijaa. Kansalaisopisto toteutti yhteistyössä

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

kunnan työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden kanssa kotoutumiskoulutuksena lukuvuoden kestävän suomen kielen kurssin. Yhteensä 14 henkilöä sai todistuksen 30.5.2025.

Kevään aikana suunniteltiin lukuvuoden 2025-2026 kurssit. Ne julkaistiin nähtäville 19.5.2026. Kurseille ilmoittautuminen alkoi 5.6.2025. Kansalaisopisto painatti 3000 kappaletta opinto-ohjelmia lukuvuodelle 2025-2026. Kurssien lisäksi opinto-ohjelmassa on kurssien ilmoittautumisohjeet, järjestysäännöt, ohjeet opintopistekursseista, ja opintoseteliavustuksesta. Kansalaisopiston ensimmäinen uutiskirje sen tilaajille lähetettiin kesäkuussa. Opistosihtööri ja rehtori osallistuivat Mitä ihmettä!-tapahtumaan 24.5.2025. Rehtori esitteli Elisabeth Rehnille ja hänen läheisilleen Lepolan tilaa ja toimintaa asianhallintapäällikkö Sirkku Mäkelän järjestämässä tilaisuudessa 9.6.2025.

Kansalaisopistossa tehtiin päätoimisten opettajien työnkuvat yhdessä luottamusedustajan kanssa. Rehtori osallistui TVA- arviointiryhmien kokouksiin. Keväällä 2025 kansalaisopistossa oli kolme työharjoittelijaa: kaksi toimistossa ja yksi suomen kielen kurssilla. Kansalaisopistossa aloitettiin pelastussuunnitelmien, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien, DPIA:n ja digiturvamallien työstäminen.

Kansalaisopisto on mukana kahdessa yhteishankkeessa: Esteet nurin! ja eArt. Rehtori osallistui molempien hankkeiden ohjausryhmän kokouksiin ja koulutuksiin. Esteet nurin- hankkeen webinaareihin osallistui vaihteleva määrä vakinaista henkilöstöä. eArt- hankkeeseen osallistuivat TPO:n opettajat ja rehtori. Kansalaisopisto sai oman hankeavustuksen OPH:lta: Suomea Mäntsälän maahanmuuttajaisille 2025-2026. Avustussumma on 65 000 €. OPH myönsi kansalaisopistolle opintoseteliavustusta 2700 €.

Ilona2025- kevätnäyttely oli opistotalolla ja Pukkilan kirkonkylän kuvataideluokassa 12-13.4.2025. Pukkilassa yksi opiskelija suoritti kokonaisuudessaan kuvataiteen taiteen perusopetuksen. Pornaisissa kevätinäyttely oli toukokuussa.

Kansalaisopistossa tarkasteltiin uudelleen vuoden 2024 tunnuslukuja. Vapaana sivistystyönä järjestettyjen kurssien lukumäärä oli 291. Netto-opiskelijoita oli 2435. Opetustunteja oli 6302.

Kansalaisopiston vuotta 2025 koskeva riski liittyy opiskelijamäärien mahdolliseen putoamiseen ja siihen, saadaanko suunnitellut kurssit alkamaan. Opiskelijamäärien muutokset vaikuttavat kurssimaksutuottoihin. Riskin toteutumista seurataan 3. osavuositarkastuksessa.

Kirjasto

Kirjaston kevät on sisältänyt paljon tapahtumia, mm. senioreiden digiteemaisen luentosarjan ja mäntsäläläisten kirjailijoiden vierailuja. Ryhmäkäynnit ja opastukset ovat toteutuneet suunnitellusti ja uusi lukukoira on aloittanut vastaanotot. Kirjastoautossa on ollut pieniä vikoja, jotka on onnistuneesti korjattu ilman merkittäviä vaikutuksia palvelutoimintaan. Kirjaston varastosta joudutaan luopumaan Monitoimitalon kuntotutkimuksen tulosten vuoksi. Siellä olevalle aineistolle etsitään ja muokataan uusia säilytyspaikkoja ja syksyllä monitoimitalon läheisyyteen vuokrataan mahdollisesti kaksi lämpökotia. Varaston aineiston käsittely lisää huomattavasti työmäärää ja mm. vhs-videoiden digitointimahdollisuus on poistunut kirjaston palveluvalikoimasta varastojärjestelyjen vuoksi. Kirjaston kävijämäärä 1-6/2025 oli 3000 kävijää suurempi kuin vastaavaan aikaan vuonna 2024.

Kirjastossa keskeisin vuotta 2025 koskeva riski liittyy tiloihin. Kirjaston käsikirjavarasto sijaitsee monitoimitalossa olevassa asunnossa, jonka käyttö varastona ja työtilana tulee lopettaa ulkoseinän mikrobivaurion vuoksi. Käsikirjaston sijoittamista lämpökontteihin kirjaston välittömään läheisyyteen

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

on tutkittu yhdessä tilapalveluiden kanssa. Lämpökotkien leasing-kustannuksiin ei ole varauduttu talousarviossa, mikäli kustannukset tulevat kirjastopalveluiden maksettavaksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Mäntsälän kunnan laaja hyvinvointikertomus 2021-2024 hyväksyttiin valtuustossa 16.6.2025.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kunnille tarkoitettu taloudellinen kannustin. HYTE-kertoimen muodostumiseesta laadittiin selvitys, jonka avulla voidaan ymmärtää paremmin kunnan toimien vaikutusta HYTE-kertoimen muodostumiseen jatkossa. Kuntien terveyden edistämisen aktiivisuutta seurataan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämässä TEAvisarissa. TEAvisarin tiedonkeruun prosessiin laadittiin selkeä prosessikuvaus ja ohjeistus. Tavoitteena on HYTE-kertoimen sisällön tuntemuksen lisääminen ja TEAvisarin vastaamisen merkityksen ymmärtäminen suhteessa HYTE-kertoimeen koko kunnan palveluissa.

Hyvinvointipalveluissa kesän puistoruokailu toteutui kesäkuun kahden ensimmäisen viikon aikana. Puistoruokailu järjestettiin kesäkuun ensimmäisellä viikolla Myllymäen koulun pihalla ja toisella viikolla Hyökännummen koulun pihalla. Kahdessa eri paikassa järjestettävästä puistoruokailusta ei tullut lisäkustannuksia. Puistoruokailun yhteydessä järjestettiin kesäisiä pelejä ja leikkejä paikallisten kumppaneiden ja kunnan liikuntapalveluiden kanssa. Ensimmäisellä viikolla ruokaa jaettiin 463 annosta ja oheistoiminnassa oli päivittäin mukana 20–30 lasta. Toisella viikolla jaettiin 315 annosta ja oheistoimintaan osallistuneiden määrä vaihteli 3–23 välillä.

Mäntsälä on mukana viiden muun Keusoten kunnan kanssa valtakunnallisessa ruoka-apuhankkeessa. Yhteistyösopimus on allekirjoitettu toukokuussa 2025. Hanke on saanut vuosille 2025–2026 avustusta 213 800 € euroa.

Lasten ja nuorten kesätoimintaa koostettiin kunnan kotisivuille ja kunnan tapahtumakalenteriin. Kunnan tapahtumakalenteriin valmistettiin oma ajankohtaisosio lasten ja nuorten kesätoiminnalle, jonne kunnan eri toimijoita kutsuttiin mukaan ilmoittamaan tapahtumistaan ja toiminnastaan. Jatkossa kesätoimintaa koostetaan vain tapahtumakalenteriin.

Hyvinvointilautakunta päätti toukokuun kokouksessa, että toimielin valitsee keskuudestaan raadin valmistelevaan vuoden 2025 hyvinvointitekoa, joka tulisi jaettavaksi 2026. Palkinnon kriteerit voivat nousta hyvinvointisuunnitelman 2022–2025 painopisteistä: a) liikkumisen lisääminen b) digiosaamisen vahvistaminen c) syrjäytymisen ennakointi ja osallisuuden vahvistaminen d) turvallisuuden vahvistaminen. Ehdotuksen vuoden hyvinvointiteoksi voivat tehdä kaikki kuntalaiset sitä varten laaditulla lomakkeella. Vuoden hyvinvointiteon ehdotusten aikataulu, raadin kokoonpano sekä palkitseminen noudattavat samaa linjaa vuoden urheilu- ja kulttuuritekojen kanssa.

Taloudellisesti osavuosisikatsaus II/2025 tilinpäätösennusteen mukainen elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen toteuma suhteessa talousarvioon näyttää toteutuvan vuonna 2025 talousarvion mukaisesti.

Talousarviomuutokset

Osavuosisikatsauksen 2/2025 yhteydessä valtuustolle käsiteltäväksi tulevat talousarvio- ja määrärahamuutokset:

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

Opetuspalvelut:

152 400 euron määrärahamuutos tuloarvion laskemiseksi koskien Keusoten maksamaa, Hepolan koulussa tarjottavaa aamu- ja iltapäivähoitoa. Tuloarvio lasketaan 362 400 eurosta 210 000 euroon.

Tulosalueiden esille nostamia tulo- ja kustannuspaineita seurataan ja tarkennetaan osavuosisat-sauksen 3/2025 yhteydessä, jonka yhteydessä tehdään myös tarvittavat määrärahamuutosesityk-set.

Investoinnit

Investoinnit	Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2025	TA muutokset 2025	TA muutosten jälkeen	Toteuma 30.6.2025	Poikkeama	Ennuste
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta							
Irtain omaisuus							
Tilojen kalustaminen							
Vaarojen ja riskien arvioinnin muk. investointitarp. ja ops mukainen kalustaminen	Menot	-35 000		-35 000		-35 000	-35 000
Liikuntapalveluiden kalustehankinnat yhteensä	Menot				-57 778		
1. Monitoimitalon tataminen uusiminen	Menot	-15 000		-15 000		-15 000	-15 000
2. Salibandykaukalon uusiminen	Menot	-11 000		-11 000		-11 000	-11 000
3. Kuntosalilaitteiden uusiminen	Menot	-46 000		-46 000		-46 000	-46 000
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta yhteensä	Menot	-107 000		-107 000	-57 778	-49 222	-107 000
	Tulot						
N	Netto	-107 000		-107 000	-57 778	-49 222	-107 000

Oheisessa taulukossa esitetään sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen investointien toteumat 30.6.2025 tilanteessa. Liikuntapalveluissa HUR-kuntosalilaitteet ja muu kuntosalin varustaminen on tehty vuoden 2025 investointisuunnitelman mukaisesti. Monitoimitalon tatami on uusittu kesä-kuussa investointisuunnitelman mukaisesti.

Tulosalueiden taloustiedot

Sivityksen ja hyvinvoinnin yhteiset 1000 €	TA 2025	MUUTOS	MTA 2025	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2025	TP 2024
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-524		-524	-290	234	55,4 %	-534	-486
Toimintakate	-524		-524	-290	234	55,4 %	-534	-486
Opetuspalvelut 1000 €	TA 2025	MUUTOS	MTA 2025	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2025	TP 2024
Toimintatuotot	2 352		2 352	835	-1 517	35,5 %	2 099	2 119
Toimintakulut	-36 014		-36 014	-18 829	17 185	52,3 %	-36 193	-34 887
Toimintakate	-33 662		-33 662	-17 993	15 669	53,5 %	-34 094	-32 768
Varhaiskasvatuspalvelut 1000 €	TA 2025	MUUTOS	MTA 2025	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2025	TP 2024
Toimintatuotot	666		666	360	-306	54,0 %	693	706
Toimintakulut	-17 944		-17 944	-9 016	8 928	50,2 %	-17 583	-16 527
Toimintakate	-17 278		-17 278	-8 656	8 622	50,1 %	-16 890	-15 821
Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut 1000 €	TA 2025	MUUTOS	MTA 2025	TOT. 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2025	TP 2024
Toimintatuotot	647		647	295	-352	45,6 %	647	525
Toimintakulut	-4 090		-4 090	-2 092	1 997	51,2 %	-4 101	-3 636
Toimintakate	-3 442		-3 442	-1 797	1 646	52,2 %	-3 454	-3 111